

SLEUTELLEN AAN NORMEN MAAKT LUCHT NIET GEZONDER

Sinds de invoering van het Besluit Luchtkwaliteit in Nederland staan de normen onder druk. Met name de industrie, bouw- en vervoerswereld kwamen in opstand. De stelling was 'Nederland zit op slot'. Sinds die tijd wordt gesleuteld aan het besluit. Recent zijn de zeezout-aftrek en de salderingsregeling geïntroduceerd. Ook de achtergrondconcentraties zijn naar beneden bijgesteld. Nederland haalt weer opgelucht adem. De Nederlandse Stichting Luchtverontreiniging adviseert u echter om dat niet te diep te doen. Uw gezondheid wordt er namelijk niet beter op.

HENK DE KLUIJVER

De Nederlandse Stichting Luchtverontreiniging heeft onderzocht of de normen goed aansluiten bij de beoogde bescherming van de volksgezondheid. Het betreft een literatuurstudie. De eerste resultaten uit ons onderzoek waren hoopgevend. Gebleken is dat de aanbevelingen van de World Health Organisation zijn overgenomen bij het opstellen van de normen. Daarbij gelden wel twee kanttekeningen. In de eerste plaats wordt met de normstelling een zeker gezondheidsrisico geaccepteerd. Als de norm wordt behaald, vallen er nog steeds slachtoffers. Er is namelijk geen ondergrens voor fijnstof (PM_{10}) en ozon-concentratie, waarbij er geen gevaar meer is. Het is echter begrijpelijk en goed te onderbouwen dat een (kosten/baten-)afweging bij de bepaling van de normen moet worden gemaakt. Onze tweede kanttekening is verontrustend. De exacte toxische processen blijken nog niet bekend. Daarom zijn normen gesteld aan zogenaamde indicatoren. We moeten namelijk roeien met de riemen die we hebben. En in dat opzicht zijn, zolang we niet beter weten, de

normwaarden goed gekozen. Het gevaar schuilt echter in het terugdringen van de indicatoren om aan de norm te voldoen. De situatie wordt dan rekenkundig beter, maar de kans bestaat dat de werkelijk schadelijke stoffen niet worden teruggedrongen.

| Appels met peren vergelijken

De basis voor de normen zijn correlaties tussen negatieve gezondheidseffecten en concentraties van onder andere PM_{10} en NO_2 . Zoals hierboven vermeld duiden deze concentraties op luchtverontreinigingen die schadelijk zijn. Onduidelijk is nog welke componenten verantwoordelijk zijn voor de, bij de epidemiologische onderzoeken, geconstateerde luchtwegaandoeningen. Dat maakt het lastig om voor andere locaties, waar een andere luchtverontreinigingmix geldt, de negatieve gezondheidseffecten in te schatten. Dat wordt appels met peren vergelijken. Hetzelfde geldt wanneer delen van de PM_{10} -mix, zoals zeezout, bij de bepaling van de concentraties buiten beschouwing blijven. Het gevaar bestaat dat de relatie met de oorspronkelijke epidemiologische onderzoeken verloren gaat. Ook de gewijzigde bepaling van de achtergrondconcentraties gaat gepaard met een vergelijkbaar risico. De concentraties, die na dit gesleutel, uit de berekeningen volgen voorspellen niet, dus meer, dezelfde gezondheidsrisico's. De situatie wordt (zeer waarschijnlijk) te rooskleurig gepresenteerd. De PM_{10} -mix bevat waarschijnlijk vele onschadelijke

deeltjes van natuurlijke oorsprong. Nederland introduceert nu de zeezout-aftrek. Spanje kan de 'Sahara zand-aftrek' introduceren? En voor de droge zomers van Frankrijk en Italië misschien de 'bodemstof-aftrek'? Zo kan ieder land zich los rekenen uit knellende normen. Gevolg is wel dat er weinig overblijft van de gezondheidsdoelstelling.

| Saldering

Saldering, daar zit potentie in. Saldering houdt in dat een groot knelpunt, op locatie A, kan worden opgelost mits het creëren van een kleiner knelpunt, op locatie B, wordt geaccepteerd. Netto moet de situatie verbeteren. De Nederlandse Stichting Luchtverontreiniging is een groot voorstander van de aanpak van probleemlocaties en beseft, dat waar gehakt wordt er spaanders vallen. Zolang er flinke verbeteringen worden bereikt is dit acceptabel. Voorwaarde is wel dat locatie A niet terugvalt naar de oude slechte situatie. Om dat te voorkomen moet er een nauwkeurige boekhouding komen, die goed moet worden bewaakt. Dat dit echt nodig is, blijkt uit de ervaring binnen de geluidswereld. Daar worden 'hogere waarden' verleend als de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden. De hogere waarden, die jaren geleden zijn verleend, worden nu echter massaal overschreden. Saldering: ok! Maar goed vastleggen en bewaken. Dat schort er nu nog aan. Een blijvende verplichting om een jaarrapportage op te stellen kan helpen.

| NO_2 -reductie

Nog even over maatregelen die de NO_2 -concentratie reduceren. Daar kunnen we kort over zijn. Aangezien het er op lijkt dat hierdoor de gezondheid niet verbetert, zijn maatregelen die enkel de NO_2 -concentratie reduceren zonde van de energie en het geld. Het is zelfs gevaarlijk. De indruk wordt immers gewekt dat er een verbetering wordt bereikt. Maar die is er niet.

| Tot slot

Een oplossing zou zijn om betere normen op te stellen, die gebaseerd zijn op concentratie-effectrelaties die geldig zijn per emissiesector of per chemische component. Het zoeken van de component met de steilste concentratie-responsrelatie en daar iets aan doen, heeft dan het meeste effect. Erg verdacht is $PM_{2,5}$. Dit pleit voor een aparte norm voor en een aanpak van

AGENDA

LUCHTVERONTREINIGING, WAT GAAN WE ER NU AAN DOEN?

Dinsdag 19 september 2006

Europazaal Kamer van Koophandel, Den Haag

In overleg met de Nederlandse Stichting Luchtverontreiniging (NSL), voor wat betreft de inhoud van programma, organiseert Sdu Uitgevers/Vermande Studiedagen een bijeenkomst met als thema Luchtverontreiniging, wat gaan we er nu aan doen?

Er wordt, naast de klassieke lezingen, een belangrijke bijdrage geleverd door een jongeren-groepering, die op een geheel eigentijdse wijze met zang en dans hun mening beslist niet onder stoelen of banken zullen steken en hun zorgen ten aanzien van de gevolgen van luchtverontreiniging voor hun gezondheid zullen uiten.

Als vertolker van wat er onder jongeren leeft, is de top 40 rapper Clifton Giersthove bereid op te treden. De media, waaronder de TV hebben reeds toegezegd van deze bijeenkomsten opnamen te maken, onderleiding van filmmaker Johnson Macamba en deze uit te zenden.

Kosten

€ 475,- excl. btw.

(voor overheden is terugvordering van de BTW betaling mogelijk via het BTW-compensatiefonds)

Nadere informatie

Het volledige programma kunt u nalezen op www.stichtingluchtverontreiniging.nl of www.vermandestudiedagen.nl

Ook uw aanmelding kunt u verzorgen via een van deze websites.

Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met drs. Sandor Scheeres, telefoon 0647.40.66 of met de congrescoördinator Ida Neves, telefoon 070-378.99.66

deze component. Zolang dit onderzoek nog niet is uitgevoerd, zijn rekenkundige oplossingen of een aanpak van één of enkele verontreinigingscomponent(en) gevaarlijk. Vooralsnog dient, volgens de Nederlandse Stichting Luchtverontreiniging, een aanpak gericht te zijn op het totale spectrum van luchtverontreinigingen.

Met sleutelen aan de normen wordt het er niet gezonder op. Laten we onze energie steken in het terugdringen van de verkeersemissies! Schonere auto's zijn er. Stimuleren van roetfilters moet toch kunnen via een lagere BPM? Het weren van vervuילend verkeer via milieuzoneering is ook mogelijk. En gratis/goedkoop parkeren voor schone auto's. Daar worden mensen beter van. Pas dan kunnen we echt diep opgelucht adem te halen.

Tijdschrift Lucht is een uitgave van Sdu Uitgevers bv

Jaargang 2, nummer 3, juni 2006

REDACTIE

Berend Hoekstra
Hans Verspoor
Fred Woudenberg

UITGEVER

Esther van Doesburg,
Sdu Uitgevers bv

REDACTIESECRETARIAAT

Sdu Uitgevers bv
Laura van Mourik
Postbus 20025
2500 EA Den Haag
e-mail: l.v.mourik@sdu.nl

VORMGEVING

Dupuis Communicatie

ABONNEMENTEN

Sdu Klantenservice,
Postbus 20014, 2500 EA Den Haag,
tel (070) 378 98 80;
fax (070) 378 97 83;
e-mail: sdu@sdu.nl
Losse nummers € 25,- ,
Abonnementen: Introductieprijs € 85,-
(excl. BTW). Normale prijs € 115,-
Verschijnt 6 maal per jaar.
Een abonnement geldt steeds voor een jaar en kan op elk gewenst tijdstip ingaan. Het abonnement wordt automatisch met een jaar verlengd, tenzij uiterlijk twee maanden voor het verstrijken van het abonnementsjaar schriftelijk wordt opgezegd bij Sdu Klantenservice.

ADVERTENTIE-AQUISITIE

Adviesbureau 't Hart
Postbus 211, 8160 AE Epe
tel: (0578) 611281, fax: (0578) 611381
e-mail: swot-groep@apeldoorn.net

Wij verwerken uw gegevens voor de uitvoering van de (abonnements)overeenkomst en om u van informatie te voorzien over Sdu Uitgevers bv en andere vuldig geselecteerde bedrijven. Als u geen prijs stelt op deze informatie, kunt u dit schriftelijk melden bij Sdu Klantenservice, postbus 20014, 2500 EA Den Haag. Voor informatie over onze leveringsvoorwaarden kunt u terecht op www.sdu.nl. Abonnementen gelden voor minimaal één jaar.

ISSN: 1871-4773

© Sdu Uitgevers 2006

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de door de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen, mag niet deze uitgave worden veeelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf de schriftelijke toestemming van de uitgever.

De bij toepassing van art. 16b en 17 Auteurswet 1912 wettelijk verschuldigde goedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, telefoon (023) 799 78 10. Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken op grond van art. 16 Auteurswet 1912 dient men zich te wenden tot de Stichting PRO, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, telefoon (023) 799 78 09. Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, kan voor afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingevorderd en aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever deswege geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventueel voorkomende fouten en onvolledigheden.